

**Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Кафедра історії та методики навчання**

**Методичні рекомендації
до організації самостійної роботи
дисциплін кафедри**

Схвалено на засіданні кафедри
28.08.2020 р.
(Протокол №1)

Кременець – 2020

**Методичні рекомендації до організації самостійної роботи дисциплін кафедри /
Укладачі: Скакальська І. Б., Грицюк Л. К. Кременець, 2020. 8 с.**

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Метою самостійна робота студента є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі освітньо-професійної програми та формування у студентів самостійності у здобутті і поглибленні знань як риси характеру, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на світовому ринку праці.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, визначається навчальним планом і становить не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Успішність та якість процесу навчання та його вдосконалення можна досягти за допомогою правильної організації та контролю самостійної роботи студентів.

Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи відображено у кожній робочій програмі навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента повинна бути конкретною за своєю спрямованістю і супроводжуватися ефективним контролем та оцінкою її результатів.

У самостійній роботі реалізуються наступні компетентності студента:
інтегральна: здатність розв'язувати в професійній педагогічній діяльності в галузі середньої освіти або в процесі навчання складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Зміст самостійної роботи студента полягає в науково обґрунтованій системі дидактично та методично оформленого навчального матеріалу і визначається з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців, яку відображено в освітньо-професійній програмі та робочому навчальному плані. Зміст самостійної роботи студента з кожної навчальної дисципліни

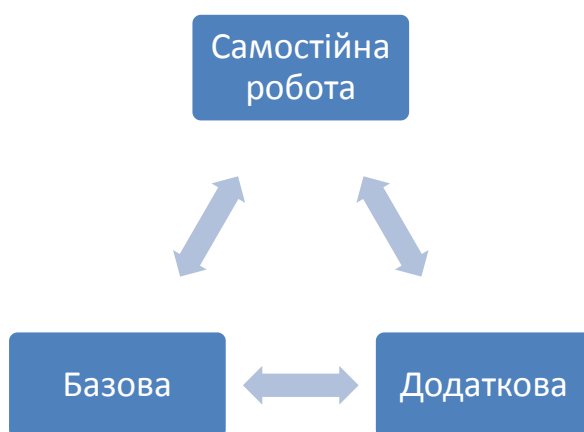
визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

У ході самостійної роботи студент:

- засвоює теоретичний матеріал з навчальної дисципліни, яка вивчається (засвоєння лекційного курсу, а також окремих його розділів, тем, здійснюється випереджаюче навчання);
- закріплює знання теоретичного матеріалу, використовуючи необхідний інструментарій практичним шляхом (розв'язання творчих завдань, тестів для самоперевірки, опрацювання документів, ознайомлення з новинками літератури);
- застосовує отримані знання і практичні навички для аналізу ситуацій і вироблення правильного рішення (підготовка до дискусії, до ділової гри, письмовий аналіз конкретної ситуації, розробки мікропроектів тощо);
- застосовує отримані знання та уміння для формування власної позиції, теорії, моделі (написання курсової, кваліфікаційної роботи, наукової статті).

Самостійна робота з навчальної дисципліни для студентів може включати різні форми, які визначаються робочою навчальною програмою дисципліни, залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни, специфікою спеціальності. Умовно самостійну роботу студентів можна розділити на базову і додаткову.

Під час вивчення навчальної дисципліни виокремлюють такі види самостійного учіння студента

Рис. 1. Види самостійної роботи

Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів з усіх навчальних дисциплін

навчального плану освітньо-професійної програми. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт.

Базова самостійна робота студентів може включати такі види робіт:

- опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури;
- пошук (підбір) і огляд літератури електронних джерел інформації з індивідуально заданої проблеми навчального курсу;
- робота з документами / періодикою, які доступні онлайн;
- самостійна творча робота (написання есе);
- вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- практикум з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення;
- підготовка до здачі колоквиуму, тематичного модуля, інших форм поточного контролю;
- опрацювання художньої літератури на історичну тематику;
- систематизація вивченого матеріалу перед семестровим екзаменом.

Зверніть увагу, що під час опрацювання навчальної чи художньої літератури, мемуарів, застосовують такі види записів: складання плану; виписування цитат; записи висновків, складання тез; складання конспекту; складання анотацій; написання реферату; рецензування; систематизація зведених оглядів; підготовка зведеного конспекту; складання схем, таблиць; запис власних думок; записи окремих слів із занотуванням їх значення та ін.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. Вона може включати такі види робіт:

- науково-дослідницька робота, участь у наукових студентських конференціях, турнірах, семінарах й олімпіадах;
- аналіз наукових публікацій з визначеної викладачем теми;
- написання реферату, есе за заданою проблематикою;
- написання творів, газетних статей, публікацій на сторінці історичного клубу, розробка сценаріїв;
- підготовка рецензії на наукову статтю чи реферат/ книгу;
- бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою;
- розробка мультимедійної презентації;
- розробка системи вправ, практичних задач, ситуативних завдань (діалоги, монологи, проекти, дискусія);
- опрацювання неадаптованих художніх / публіцистичних текстів (у мікрогрупах);

- підготовка хронологічних таблиць;
- оформлення карт, таблиць і схем;
- підготовка термінологічних словників;
- написання сторітеллінгів;
- розробка конспектів уроків.

Контроль та оцінювання окремих видів самостійної роботи студента здійснюється залежно від рівня та якості виконаних видів завдань самостійної роботи (згідно робочих програм викладача), і оцінюється відповідною кількістю балів.

Самостійна робота забезпечується:

- інформаційними ресурсами (довідники, підручники, навчальні посібники);
- бібліотечними приміщеннями і ресурсами, навчальними кабінетами, комп'ютерними класами;
- методичними матеріалами (вказівки, практикуми, рекомендації тощо);
- матеріалами для здійснення контролю (екзаменаційні білети, контрольні завдання, тести і т.п.);
- консультаціями з боку викладача;
- можливістю публічного обговорення теоретичних або практичних результатів, отриманих студентом самостійно (диспути, круглі столи, наукові семінари, конференції, олімпіади, конкурси).

Самостійна робота студента забезпечується системою **навчально-методичних засобів**, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме:

- робочі програми з усіх навчальних дисциплін;
- підручники, навчальні посібники, інша навчально-методична література;
- наукова, фахова монографічна і періодична література;
- інструктивно-методичні матеріали, вказівки до семінарських занять;
- завдання до семінарських і практичних занять;
- методичні вказівки до виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- методичні вказівки до виконання курсових і кваліфікаційних робіт;
- переліки тестових питань.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

В умовах впровадження інформаційних технологій у сферу освіти змінюється роль педагога, який у високотехнічному середовищі не тільки є джерелом інформації, академічних фактів, а й постає в ролі порадника-

консультанта, допомагаючи тим, хто навчається, зрозуміти сам процес навчання.

Для ефективного користування інформаційно-освітніми технологіями насамперед потрібно, щоб здобувачі вищої освіти оволоділи такими базовими інтернет-технологіями, як: пошук інформації в Інтернеті; робота з електронною поштою; технологія спілкування в реальному часі; репрезентація власної інформації у формі web-документів (створення web-сторінок, web-сайтів) та її розташування в мережі Інтернет.

Контроль самостійної роботи і оцінка її результатів включає:

- самоконтроль і самооцінку студента;
- контроль і оцінку з боку викладача, кафедри і атестаційних комісій.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- обговорення тем під час семінарських занять;
- проведення екзамену;
- тестування;
- колоквіум;
- письмові чи усні опитування студентів;
- перевірка індивідуальних завдань;
- перевірка творчих завдань;
- захист реферату, презентація;
- захист курсової роботи (проекту);
- захист кваліфікаційної роботи.

Результативність виконання конкретних завдань для самостійної роботи студента оцінюється в балах, кількість яких може бути різною для різних типів завдань і визначається в межах окремої кафедри. Повний перелік завдань для самостійної роботи, їх оцінка, терміни та умови виконання доводяться до відома студентів на початку вивчення навчальної дисципліни.

Література

1. Головка Л. О. Самостійна робота студентів – шлях до підвищення якості знань. URL: <http://bcmc.kiev.ua/docs/studentmyselfwork.pdf>
2. Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. Самостійна робота студентів в умовах інформаційного навчального середовища. URL: <http://ap.uu.edu.ua/article/145>
3. Демченко О. Дидактична система організації самостійної роботи студентів. *Рідна школа*. 2006. № 5. С. 68-70.
4. Положення про організацію самостійної роботи студентів в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка. 2018. URL:

<http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/me/dokumentu/polozhenya/2019-2020/pol%20sam%20rob%20styd.pdf>

5. Закону України «Про вищу освіту».

6. Положення про організацію освітнього процесу в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка. 2018. URL:

<http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/Henrikh/pro-org-osvit-processu.pdf>